

Державна податкова служба України розглянула звернення щодо виникнення податкових наслідків з ПДВ у разі отримання відшкодування завданих збитків та, керуючись статтею 52 розділу II Податкового кодексу України (далі – ПКУ), повідомляє.

Як зазначено у зверненні, товариство – платник ПДВ отримує кошти від: винуватця дорожньо-транспортної пригоди (далі – ДТП) у вигляді відшкодування завданих збитків за пошкоджену (збиту внаслідок ДТП) опору на лінії електропередачі, що належить такому товариству (ситуація 1);

страхової компанії у вигляді страхового відшкодування заподіяної шкоди в ДТП, в якому пошкоджений автомобіль товариства (винуватцем ДТП була стороння особа) (ситуація 2).

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами ПКУ (пункт 1.1 статті 1 розділу I ПКУ).

Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V та підрозділом 2 розділу XX ПКУ.

Щодо ситуації 1

Статтею 22 Цивільного кодексу України передбачено, що особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування.

Тобто, відшкодування збитків є одним із способів відшкодування майнової шкоди.

Умови і порядок відшкодування збитків у господарській сфері визначено главою 25 Господарського кодексу України (далі – ГКУ).

Згідно з пунктом 1 статті 225 ГКУ до складу збитків, що підлягають відшкодуванню особою, яка допустила господарське правопорушення, включаються, зокрема:

вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначена відповідно до вимог законодавства;

неодержаний прибуток (втрачена вигода), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною.

Відповідно до пункту 1 статті 226 ГКУ учасник господарських відносин, який вчинив господарське правопорушення, зобов'язаний вжити необхідних заходів щодо запобігання збиткам у господарській сфері інших учасників господарських відносин або щодо зменшення їх розміру, а у разі якщо збитків завдано іншим суб'єктам, зобов'язаний відшкодувати на вимогу цих суб'єктів збитки у добровільному порядку в повному обсязі, якщо законом або договором сторін не передбачено відшкодування збитків в іншому обсязі.

Об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 розділу V ПКУ (підпункти «а» та «б» пункту 185.1 статті 185 розділу V ПКУ).

Відповідно до пункту 188.1 статті 188 розділу V ПКУ база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім акцизного податку на реалізацію суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів, збору

на обов'язкове державне пенсійне страхування, що справляється з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку, податку на додану вартість та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками - суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів).

При цьому база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг не може бути нижче ціни придбання таких товарів/послуг, база оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів/послуг не може бути нижче звичайних цін, а база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів - виходячи із звичайної ціни), за винятком:

товарів (послуг), ціни на які підлягають державному регулюванню;

газу, який постачається для потреб населення;

електричної енергії, ціна на яку склалася на ринку електричної енергії.

До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податків безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу у зв'язку з компенсацією вартості товарів/послуг. До складу договірної (контрактної) вартості не включаються суми неустойки (штрафів та/або пені), три проценти річних від простроченої суми та інфляційні витрати, відшкодування шкоди, у тому числі відшкодування упущеної вигоди за рішеннями міжнародних комерційних та інвестиційних арбітражів або іноземних судів, що отримані платником податку внаслідок невиконання або неналежного виконання договірних зобов'язань.

Враховуючи викладене, якщо кошти, отримані платником від винуватця ДТП як компенсація завданих винуватцем ДТП збитків за пошкоджене майно (зокрема, за пошкоджену (збиту внаслідок ДТП) опору на лінії електропередачі, яка належить платнику), є відшкодуванням шкоди, завданої такому платнику, то такі кошти відповідно до пункту 188.1 статті 188 розділу V ПКУ не включаються до бази оподаткування ПДВ.

Щодо ситуації 2

Відповідно до статті 1 Закону України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР «Про страхування» (далі – Закон № 85/96-ВР) страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів.

Страхова виплата – грошова сума, яка виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування при настанні страхового випадку. Розмір страхової суми та (або) розміри страхових виплат визначаються за домовленістю між страховиком та страхувальником під час укладання договору страхування або внесення змін до договору страхування, або у випадках, передбачених чинним законодавством (стаття 9 Закону № 85/96-ВР).

Згідно з підпунктом 196.1.3 пункту 196.1 статті 196 розділу V ПКУ операції з надання послуг із страхування, співстрахування або перестрахування особами, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності відповідно до закону, а також пов'язаних з такою діяльністю послуг страхових (перестрахових) брокерів та страхових агентів, не є об'єктом оподаткування ПДВ.

Отже, зважаючи на те, що страхові компанії здійснюють операції з постачання послуг зі страхування, які не є об'єктом оподаткування ПДВ, то операція з виплати страхових платежів також не є об'єктом оподаткування ПДВ. Операція з отримання таких страхових платежів чи операція з їх виплати не збільшує податковий кредит або податкові зобов'язання у застрахованої особи і страхової компанії.

Відповідно до пункту 52.2 статті 52 розділу II ПКУ індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.